

# Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felirés szerkesztő háborúban léte alatt a szerkesztésért felelős:  
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal  
Széchenyi-tér 7., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:  
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50  
Fél évre 7 " Egyhóna " 40

## A győzelem biztosítója.

Ezrek felé nézünk: ott érleli nagy eseményeit a világhistoria. A győzelmeket sóvárgó világószton most ide fordul, nem nyugat felé, ahogy eddig tette. Érti mindenki, hogy ott lesznek az igazi nagy csaták, talán az utolsó döntő győzelem is északi havas rögökből veti ki diadalosító babérait. Az ószton nem okoskodik, nem hánt le száraz elméletekről logikai hárcsót, csak érez és ezért van inkább igaza, mint a komolykodó bölcselkedésnek. Nem kell látni a napot a hegyek mögött, de azért mégis tudhatjuk, hogy a nap okvetlenül a hegyek mögött van és fel fog virradni, ha a virradásnak ideje elérkezik.

Hízen már világosodik is smarra felé. Vállvetve, egymást erősítve nyomulnak már előre a szövetséges hadseregek. Ez a haditény megérdemli, hogy minit a legnagyobb győzelmet, úgy értékeljük. Egészen bizonyos, hogy az orosz hadsereg úgy járja, mintha vereséget szenvedett volna. Mert lényegében, de várható következményeinél fogva nekünk győzelem ez az új pozíciószerezés, az oroszoknak meg vereség.

Az oroszok mást vártak. Azt hitték, a második lemberg csata után a San- és Visztula-vonalra megyünk vissza. Azt hitték, hogy ők erre minket kényszeríteni tudnak. Hát nem tudtak. A hadvezetés olyan kedvező pozíciókban állította fel hadseregünket, ahol zavartalanul egyesülhetik a német haderővel. Az oroszok tudták, hogy ez az egyesülés rájuk nézve végzetes lesz és mindent elkövettek, hogy ezt a tervet megelcsúsítsák. Kudarcot vallottak. Északi haditervét a hadvezetésünk alkeresen megvalósította.

Hát ezt győzelemnek kell értékelni. A hadvezetés győzelme ez, mert ez a mérkőzés is nem a seregek, hanem a hadvezetők mérkőzése volt. Nem a tömegek ereje és bátorsága küzdött itt a győzelemért, hanem a vezérek esze, tudása és akarata. És a mi vezetésünk esze, tudása és akarata volt az erősebb. Háborúban látszólag a tömegek döntik el a győzelmet, de ez talán nem egészen így van. Igaz, hogy a fizikai súly, amely az ellenséget összezuzza, a tömegben van. Ez a súly azonban benne van a kőben is és bárha súlyánál fogva a nehézkedés törvényének minden feltétele benne van, mégsem eshetik le és mégsem zuzhat össze senkit sem, ha nincs kéz, amely megindítja.

A németekkel való egyesülhetőségünk valóban nem a legkisebb diadala ennek a mi győzelmünkben gazdag háborúknak. Az utolsó cél szempontjából pedig

valamennyi között a legbiztosabb. Győzünk Kraszniknál, Ravaruszka mellett, győzünk a kárpáti szorosokban és a szerb csatáiban. Fényes győzelem valamennyi. Mindazonáltal a döntő győzelmet nem ezek biztosítják. E győzelmek közt lehetett egy, akár több is, amely elmaradhatott volna, anélkül, hogy a mi végső győzelmünk bizonyosságát megrendítené volna. Nem azért fogjuk mi Oroszországot az utolsó döntő csatában legyőzni, mert Kraszniknál leveritük, hanem azért, mert a hadvezetésünk akaratát erősebb, mint az orosz hadvezetésé.

Súlyos vereségeik után az angol külügyminiszter azzal vigasztalta a megriadt brit közvéleményt, hogy ebben a háborúban győzni az a hatalom fog, amely az utolsó milliókat tudja vetni a harctérre. Abban bízhatott, hogy az óvák

lesz ez az utolsó milliárd. A franciák már nem a pénzben bíznak, hanem a zuvókban és más színes alatvalókban és az ő kormányuk azt mondja, az a hatalom fog győzni, amely az utolsó hadtestet tudja szállítani. Hát ez feres szakmecsapás. A milliárdoknál és a hadtesteknél nagyobb szerepe van a szellemi erőnek, az akaratnak. Az fog győzni ebben a háborúban, aki legtovább tudja friss erőben tartani az akaratát. Akinek olyan az akarat, hogy az ellenfelet le tudja venni vele. A mi hadvezetésünk megmutatta, hogy amit akar, keresztülviszi azt, ha csupa oroszból áll is a világ. Ebben van az utolsó győzelmünk garanciája. És ezért kell győzelemnek értékelni azt a haditényt, hogy most már a német hadsereggel együtt szállhatunk szembe az orosz haderővel.

cikket közzé, melyben a többi közt ezeket írja: A német és osztrák-magyar csapatok előnyomulása, amelyek a Visztula mindkét oldalán visszavonulásra kényszerítik az ellenséget, rövidesen arra fogja készíteni az oroszokat, hogy előretolt állásaiból is visszavonuljanak, ha csak nem akarnak súlyos veszedelembe kerülni.

Az orosz offenzíva, amely Lemberg megszállásával határozást nyert, most a mi offenzívánkhoz ad helyet, amelynek irányáról és céljáról egységre még hadseregünk kell. Ezen hadműveletek megkezdését azonban máris előjöttel jelentésként, mert ebből azok a semleges államok, amelyek Pétervárról eredő és lelkiismeretlenül nagyított győzelmi jelentésektől befolyásoltak, látják, hogy az osztrák és magyar hadsereg nemcsak harcra képes maradt a szó legmesszebbmenő értelmében, hanem megőrizte eleven offenzív szellemét is, amely a végső győzelem biztosítékát képezi.

## Döntő pillanatok előtt.

### Készülődések az európai békét biztosító nagy háborúra.

### Percek kérdése már a szövetséges hadak egyesülése.

Európa most áll át a nagy átalakulás pillanatait. Az általános emberi békéért küzdő hadak rövid néhány nap múlva mérkőznek össze fegyvereikkel, mikor az erősök fegyverei fölött győzelmet fog aratni a kultur államok szövetségesünk becsületos fegyvere.

Mai híreink a következők:

### Az oroszok Lembergben.

Bécs, okt. 3.

Menekültek, akiknek a legutóbbi napokban sikerült Lembergét elhagyni és Magyarországon át Bécsbe jutni, közölték a lengyel képviselőkkel, hogy az oroszok Lembergben csak jelentéktelen helyőrséget hagytak, amely rendszer katonaságból áll. A biztonsági szolgálatot polgárőrség látja el, amelyet szeptember elején szervezett a városi tanács. A közbiztonsági viszonyok kedvezők. Ruski tábornok, városparancsnok szigorúan megtiltotta a katonáknak a

lakossággal szemben való erőszakoskodást. Két kozákok, akiket rabláson értek, agyonlőttek. A lakosság legnagyobb része elmenekült. Az üzleti élet csaknem teljesen megakadt. Az utcák kihaltak. A főtereken és utcasarkokon ágyúk és gépfegyverek állnak. A város nagyjában sértelesen maradt. A gródekai külváros egy része elhamvadt. A pályaudvari épületek erősen szenvedtek. Arról azonban, hogy el volnának pusztítva, mégsem lehet szó. Nagyon sajnós, hogy az új, gótstílusban épült szép Erzsébet-templom egy torony erősen megrongálódott. A Politechnikum épületén tetemes kár esett. A sőtjevi előváros, amelyben többnyire faházak voltak, tűz martaléka lett.

### Az oroszok visszavonulása.

Frankfurt, okt. 3.

A „Frankfurter Zeitung” „Az oroszok elleni offenzíva” címmel

### Orosz foglyok

#### Nagyváradon.

Nagyváradra szerdán este körülbelül száz orosz fogoly érkezett az ungmegyei harctérről, akik közt van néhány sebesült, de a többi egészséges. A foglyok nagyon szomorúak. Szánalmas a külsejük, faradtak, szinte leesik a fejük az álomtól. Ha kérdezték tőlük valamit, még anyanyelvük csengése sem képes emóciót kelteni bennük. Unott, rövid igével, nemmel fejrázással felelnek. Már amelyik felé: egyik nem is érti a polyák szót, a másik meg oda se hallgat rá. Mink jöttek be, küldte valaki őket, vagy csak betévedtek? — kérdezi tőle egy csernowitzi vasutas, aki most utazik vissza Bécsbe.

— Azt hittük, azzal biztattak, hogy itt jó étellel, pálinkával várnak bennünket és hogy nem is kell harcolni érte. Mért ne jöttünk volna?

— És mennyien jöttek?

— Sokan, sokan, egymásután sokan.

— Mégis?

— Nem tudom. Amikor beértünk egy faluba, ránk ütött a honvédség s akkor láttuk, hogy milyen kevesen vagyunk. Alig próbáltunk harcolni, már néhányan elesetek közülünk, a többi mind itt vagyunk.

### Az orosz zsarnokság.

Bécs, okt. 3.

A „Zeit” berlini tudósítója becségetett a pétervári udvar egy nagyon befolyásos tagjával, skit a háború kitörése után Berlinben

tartottak. Ez a magasrangú udvari ember úgy vélekedik, hogy rettenetes csapás volna a nyugaleurópai kultúrára nézve, ha Oroszország legyőzné a szövetséges közép-európai hatalmokat. Miklós maga a megücsösült zsarnok, a reakcionáriusok minden rossz tanácsát követi. A reakció úgy elhatalmasodott Oroszországban, hogy az egész nép szenved miatta. Hogy milyenek a viszonyok Odahaza, — mondta az orosz udvari méltóság — annak élénk bizonyossága a Russkoje Slovo szeptember 6-iki száma, amely most került hozzám s amelyben azt olvasom, hogy egy moszkvai polgári két havi fogházra ítélték, mert itt az állapokban élelteni merie a békét.

**A mohamedánok is verik a szerbeket.**

Konstantinápoly, okt. 3.

Az „Osman Lloyd” reprodukálja több muzulmán előkelőség nyilatkozatát. Az illetők tegnapelőtt érkeztek ide Szalonikán át és elmondták, hogy Djakovában, Ipekben, Üszkühben és Koczanibaa a muzulmánok fegyvert fogtak a szerbek ellen és három hadosztályt alakítottak, amelyek létszáma 90.000 ember. A szerbek három zászlóaljot küldtek ellenük, amelyeket azonban, mielőtt még rendezetési helyükre értek volna, az albánok körülfogták. Két szerb zászlóalj teljesen megsemmisült. Egy albán vezér 20.000 albán önkéntessel Üszküh ellen vonult és követelte a város megadását. A menesztési albánok szövetségek a román bolgárokkal, akik Peikoo volt bandavezér parancsnoksága alatt állanak, Bolgár bandák megszólították a Bigliszte-szorosot, hogy megakadályozzák epirofiknak Macedónián való áthalását. Monasztirban muzulmánok és csendőrök között ózszeszűködésre került a sor, amely alkömmel 12 szerb csendőr életét vesztette.

**Nincs elég fegyver Szerbiában**

Bécs, október 3.

A Reichspost bukkari tudósítója szófisi táviratot közöl, mely a szövetség szerb katonák kijelentése szerint Szerbia helyzetét jellemzi. A szerb hadsereg — mondják a szövetség katonái — csak akkor tudna ellenállást kifejteni, ha nem volna olyan nagy hiány fegyverekben. A Timók hadosztályának jó fegyverrel voltak, ellenben a hírségi Morava divízió orosz Trukaszisztémájú fegyverekkel van felszerelve. A szerb tüzérségnek nincs elegendő gránátja sem. A szerb hadsereg a kétségbeesés szélén áll és minden szerb katonának megadná magát, ha tudná, hogy az osztrák-magyar hadseregben nem kihozzák őket, vagy nem gyilkolják le?

**A szerbek rémuralma Macedóniában.**

Szófia, okt. 3.

Az Echore Bulgaria jelentése szerint Köprül környékén a szerb hadsereg az oltani bolgárokat minden elképzelhető módon végigkinozta. A városnak, valamint a szomszédos községeknek lakosait tömegesen letartóztatták és

azokat különböző tortúráknak vetik alá, többeket pedig minden vizsgálat nélkül agyonlőttek. A szökevények helyett az illető családjaikat tartóztatják le, a házukat pedig felgyújtják. Ezenkívül a szerb hadsereg lúdtával és megbízásából szerb rablóbandák is garázdálkodnak a vidéken.

**Ötezer újabb szerb fogoly.**

Sarajevo, okt. 3.

Az utóbbi napokban több mint ötezer szerb hadifoglyot vittek az ország belsejébe. A foglyokat a ml csapataink a Drinán és Száván történt átkelésük után Szerbia belsejéből küldték. A foglyok közt van igen sok szerb tiszt és tekintélyes számú orosz önkéntes is. A szerb hadifoglyokat előbb több népos orvosi megfigyelésnek vetik alá, hogy a Szerbiában uralkodó kolera beburkolását megakadályozzák.

**A macedón kérdés fölfelelt.**

A macedóniai állapotokról érkező hírek fokozódó figyelmet keltenek. A szerbek hegyellenkedései a macedóniai lakossággal szemben egybehangzó és megbízható jelentések szerint valóban rejtenezések. Soha így még Macedónia szaren cíellen népét nem sanyargatták, mint most a szerbek teszik. E borzalmas tettek háre leírhatatlan igazságot okoz Bulgáriában. A bolgár közvélemény lázongó fölhaborodással hallja a történetek híreit és elkecseregett vádakait szór Szerbia ellen.

A második balkáni háború okozta elkecseregett zsarlatokra Bulgáriában most lobogó lángra gyújtadt ismét és a gyűlölet ma Szerbia ellen nagyobb, mint valaha. A szerencsétlen macedón lakosság sorsát az egész bolgár nép vértáztóton mondja. Az általános ingerültség kiűréselt egyre hevesebbek és fenyegetőbbek. Macedónia sorsa méltán bánja a bolgárokat. Ez az a pont, melyben Szerbia leg-többet vétkezett a többi balkáni nemzet ellen. Ez a Szerbia ellen való indulat legveszedelmesebb forrása. És e pontban Bulgária és Ausztria-Magyarország érzelmei találkoznak.

Ausztria-Magyarország sohasem csinált titkot abból, hogy a macedón kérdés igazságos megoldását támogatja és most is, hogy ezt a kérdést a szerbek hegyellenkedésével a macedón lakossággal szemben véresen aktuálissá tették, Bulgária maga mellett látja Ausztria-Magyarországot.

**A németek előnyomulása Belgiumban.**

Berlin, okt. 3.

A Berliner Tagblatt-nak szeptember 30-áról jelentik Amsterdamból: Mechelen kivül a németek több szomszédos községet is megszálltak. A lakosok ezrei Antwerpenbe és Hollandiába menekültek. Az egész hollaad brabanti határon az utóbbi napokban folytonosan gépfegyverek ropogása hallatszott. Német csapatok Turnhoutól néhány kilométernyire nyomultak előre.

Turnhoutból jelentik, hogy a németek arra törekzenek, hogy a még harcban álló belga csapatokat visszaszorítsák az antiwarpeni erődkörbe, hogy aztán megkezdhesék Antwerpen ostromát. Nyugat felől Anietnél támadtak, amelyet a lakosság elhagyott, továbbá Dendermondentől. Délen Mecheln irányából törnek előre. Keleten arra törekzenek, hogy Turnhoutnál keresztüljörjenek.

Egy másik hollandiai jelentés szerint az összes utakon, amelyek Belgiumból Holland Brabantba visznek, állandóan menekülnek a lakosok Kempenbe. A turnhouti apácák is elmenekültek. Több községben a német tisztek hasztalan igyekeznek a lakosságot megadásra bírni.

**Német győzelmek a francia harctéren.**

Berlin, okt. 3.

A nagyvezérkar jelenté: Szeptember 30-án kiragadtuk a franciáktól Roye és Fresnoy magaslatokat Noyontól északnyugatra.

Saint Miheltől délkeletre október 1-én visszautasítottuk az ellenségnek Toulból intézett támadásait. A franciák e közben súlyos veszteségeket szenvedtek. Antwerpen ellen a támadás eredményesen hald előre.

A német nagyvezérkar mai jelentésének egyik kiemelkedő része az, amely a német jobbszárny sikeréről számol be. A franciák többször — legutóbb tegnapelőtt Albert városa körül — megpróbáltak ennek a német szárnynak, Kluck tábornok seregének oldalba támadásával, demitadanyiszor eredmény nélkül. Most ez a szárny is offenzívába lépett és elfoglalta Roys és Fresnoy magaslatokat. Roye 20 kilométerre északnyugatra van Noyontól és majdaem 40 kilométerre délre Albert városától.

Eznek elfoglalása tehát a német jobbszárnynak, a legerősebben támadott német seregek jelentékeny előnyomulását mutatja.

A jelentés második része arról ad hírt, hogy a franciák ismét kísérletet tettek, hogy délről, Toul irányából meglámadják a verduanionli erődvonalat sikeresen ostromló német sereget. A már elfoglalt Camp des Romains mellett törteát a támadás, de eredménytelenül és a franciák nagy veszteségekkel visszavonultak.

Antwerpen ellen eredményesen folyik a támadás — mondja a nagy vezérkar. A tegnapi jelentésekből tudjuk, hogy a németek három oldalról: nyugatról, délről és keletről ostromolják a kifundően megerősített Antwerpenet és annak két erődjét már elpusztították. Egy rotterdami cenzurázott távirat ma beszámol arról is, hogy a 42 es mozarak már Antwerpen előtt vannak, annak elfoglalása tehát már nem késhet sokáig.

**A franciaországi döntő csata állása.**

Kopenhága, okt. 3.

A Berlinske Tisende párisi jelentése szerint a nyugati harctéren mindkét hadsereg oly elcsúcsolt állásokban van, amelyek áttörése a jelenlegi helyzetben mindkét

részen lehetetlen. Az utóbbi napokban a főharcok az északkeleti szárnyon folytak, ahol mindkét sereg erősítéseket kapott. A német főhadiszállás megcúfolja azt a francia jelejtést, amely szerint a németek előnyomulása megakadályozta és kijelenti, hogy a német offenzíva teljes erővel folyik és a noyoni magaslatok meghódítására irányul.

**A belgák tiltakoznak a bombák ellen.**

Amsterdam, okt. 3.

A belga kormány valamennyi nagyhatalom kormányánál tiltakozott az ellen, hogy a német repülőgépekről bombákat vetettek Oszterendére és nagy károkat okoztak. Ezzel szemben a német főhadvezetőség arra az álláspontra helyezkedik, hogy eljárása jogos, mert Paziende körül erőd van, maga Oszterende pedig az angol csapatok számára az a hely, ahol partra szállnak.

**Olaszországnak a hármasszövetség mellett kell maradni.**

Róma, okt. 3.

Az olasz királyi ház tagja, az aost i herceg, a „Giornale d'Italia”-hoz intézett nyílt levelében a többi között a következőket írja:

Az olaszoknak nem szabad megfeledkezniük arról a sok jogtalanúságról, amelyet a franciák Olaszországgal szemben Tanisz bírtokbavételéül kezdve egészen a Tripolizai háboru végéig elkövettek. Október és káros dolgot volna Olaszország szemponijából, ha ahelyett, hogy szövetségi kötelezettségeink elágot legyen, egyútt akarja menni az onten hatalmakkal. Egyetlen józan hazafi sincsen, aki kétkelnebbek abban, hogy az olasz kormányban lesz annyi jogérzet, köteleességűdás és bölcsesség, hogy — ez minimális kötelezés a hármasszövetséggel szemben, — a semlegeséget változtatlan fenntartsa.

Az olasz szociáldemokraták újra nagyszámú, igen látható népgyűlést rendeztek, amelyeken azt a határozati javaslatot terjesztették föl az olasz kormányhoz, hogy az olasz nemzetnek semlegeségét minden körülmények között fenn kell tartania és ezen az álláson legkevésbé az entente-hatalmak érdekében szabad változtatnia. A határozat ezzel a fenyegetéssel végződik:

Ha a kormány ennek ellenére a frankofílok által letérlteni engedné magát az egyedül bcsületes útról, akkor majd a mi szerepünk kezdődik!

Szegedi-utca 69 ujszám alatt egy 85 akós szűretelő kád, egy vastalapú szőlőprés, egy vashengerű szőlőtörő, egy permétező s több kisebb-nagyobb hordó jutányosan eladó.

**Ügyes molnársegéd**

az Aradi-utcai malomba felvétetik

**NAPI HIREK**

**Tájékoztató.**

Naptár: Október. 4. Vasárnap Róm kath. D 18 Rózs. f. Protestáns D 18 Rózs. f. Görög Orosz szept. 21. E 17 Kodr. Nap kel 6 óra 2 percekor, nyugszik 5 óra 34 percekor.

**Református istentisztelet.** Belvárosban d. e. 9 és d. n. 2 órakor Nagy Károly, Újvárosban ugyan ekkor Bereczky László r. lelkész prédikál.

**Beletézerkesztés a telekkönyvben.** A telekkönyvek átalakítása végett az igazságügyminiszterium két beletézerkesztőt nevezett ki a makói járásbíróvához. Kardos Hermann soproni kir. törvényszéki beletézerkesztő telekkönyvvezető és Schizler István kapuvári irnokot. A kinevezett beletézerkesztők valószínűleg a tél folyamán fogják a telekkönyvek átalakítását elvégezni.

**Tanítói választás.** A református egyház presbiteriuma legutóbbi ülésén a Szendrey Lajos elnöközésével megüresedett tanítói állásra Nagy Honkát, Nagy Károly elsőleányát választotta meg.

**Adomány.** Pokánovics Dániel volt városi főmérnök 1913 dec. 1-én 50 koronát adományozott mentőorosi eszközökre, azelőtt más jótevékenységekre. Mint hogy a város időközben a mentőorosi saját költségén beszeresette, a rendőrség mai napon az 50 korona adományt a vöröskereszt egyesület elnökségéhez bízta át felhasználás végett.

**Csanádpalota község hazafisága.** A csanádpalotai községi képviselőtestület Seres Igác községi képviselő indítványára elhatározta, hogy községi pótdobban hat percet szentel ki és ezt a sebesült katonák felmentésére fordítja. Jelenleg 35 sebesült van az állami kórházban elhelyezve és Hangel községi orvos kezeli őket. A vöröskereszt nőtagjai Kovácsné, Nikoliczné, Kubikáné és Kovács József illikár vezetése alatt a legnagyobb gondnal ápolják a sebesült fiainkat.

**Gazdálkodó tragédiája.** Lapunk zártakor vetők a hír, hogy Nagy István Szegeft-teleki gazdálkodó a késő esti órákban kecskival jött hazafelé a marosi töltesen, hirtelen lefordult és fejére esett, mielőtt következőben koponya repedést szenvedett és szörnyet halt.

**Levél Szerbia romlásáról.**

**Egy újságíró társunk értesítése.**

Három hete, hogy egy ködös hajnalon átértük a Drinát, azóta, hogy A „M. F. U.”-nak megirtam innen az első tudósításom, hej de messze jutottunk. A helyet, a város nevét érihet okokból nem írhatom le, de remélem, hogy nagyon rövid idő alatt maga a hadvezetés fogja azt a közönség tudomására adni. Elég talán annyi, hogy messze benn járunk az ellenség görbehátú országaiban, egyik győzelmet a másik után aratjuk és a szerb sereg sehol sem tud megállni előttünk. Mintha egyszerre elpárologt volna a szerbek vitessége, most már nem állják a szorongóhalmot, csak lövöldöznek ránk orszámbra, aztán egyszerre megazaladnak, ha hallják a nekik vészes halálkiáltást: — S urm!

Este van. Az előőrseink biztosítottak róla bennünket, hogy ellenség nincs sehol sem. Pokrócokba, ksbátokba burkolózva alszanak a legények Rajuk fér igazán a pihenés. Három napja masirozunk... fel egyfolytában, az a pihenésünk, amikor ellenségbe bukunk és lefektünk a dekkingba löni. Még sem fáradt itt senki. A győzelem tudatában repülni szeretnénk a legények, hogy minél előbb leporjuk ezt a gyilkos nációt. Valami kis falucska mellett táborozunk. Egyik viskóban egy véres bakanniformist találtunk. Ki tudja, hogy került ez ide, ki lehetett a gazdája? Aig találtunk embert a faluban. A férfinepséget — úgy mondják az asszonyok — mind elvitte Petár király katonának. Már a gyerekek és agastyánok is mind ementek. Csak az asszonyok, lányok maradtak idehaza. A férjüket, apáikat a harc, őket a kolera pusztítja. Most bünteti Isten ezt az országot. Borzalmasan pusztít a kolera. Nem egy helysége mentünk már át, ahol az utcák során temetlenül hevernek a holttestek. A felperzselt viskók ajtóiban nem is ember formájú némberek néztek, mint masiroznak énekszóval katonáink végig a falun. Irózatos képek! Borzalmasabb minden csataterménél, koleras asszonyok, éhenpusztult gyermekek. A kutyagatástól is elszokunk már Szerbiában kipusztultak az ebek. Végző szükségükben legyilkolták őket az asszonyok és fojtaltak szegény állatokot. De már kutyahus sincs. Felkaparják a krumpiföldeket, ha találnak egy árva szem krumplit, az már kész boldogság. Van falu, ahol már hetek óta nincs más élelem, mint a répa. Természetes, hogy ilyen körülmények közt borzalmasan pusztít a kolera. És ez a magyarázata annak, hogy a mi katonáinkat megkíméli a ragály. A trón nagyszerűen dolgozik, minden nap megkapjuk a nagyszerű menzst, vizet csak akkor iszunk, ha előbb az orvos megvizsgálja a kúvat. Ha mégis megbetegszik valaki, ha bármilyen kicsi is a gyanu, hogy koleras, rögtön vizsik visszafelé. Hála az Istennek, eddig csak nagyon kevés katona ment így vissza.

Annál nagyobbak a szerbek veszettségei. Irózatosak a képek, amiket látunk, felejthetetlenek! Halomszámra fekszik a sok holttest a csatamezőkön s aki nem a mi golyóktól hal hősi halál, azal végez a ragály. És ezek az elszánt gyilkosok még mindig elient állnak.

Biztosan tudjuk már, hogy az ellenség mindegyikét... i vonalon csoportosította. Ott akarják felvenni a döntő csatát, mindegyik erejüket itt vonták össze. Hiába minden erőlködésük. Csak a hadioktó utolsó tohászokodása lesz az... i ütököt. Diadalittas seregünk most már felartóztathatlan! A lerongyolódott katonák azt mondják, hogy macedóniai k, nem szerbek. Erőszakal a szerbek ellen akartak fordulni,

tüstént ott, ütököt közben. Igazán nem volt rájuk szükségünk. Szerbiának meg tudjuk mi magunk adni a kegyelemdíjást.

**A fiatal népfelkelők jelentkezése.**

**Szegeden vizsgálják meg őket.**

A Makón tartózkodó bármilyen illetőségű magyar vagy osztrák honossága 1894., 1893. és 1892. évben született népfelkelésre kötelezettek tartoznak a m. kir. honvédelmi miniszterium 15.000—1914. számú rendelkezése folytán a folyó évi október hó 13., 14. és 15. napjain Szegeden, a régi gimnázium épület emeletén levő sorozó-bizottsági helyiségekben tartandó népfelkelési bemutatászemlén a törvényes következmények terhe alatt megjelenni a következő sorrendben és pedig:

Az 1894. évben született makói illetőségű népfelkelők 1914. évi október 13. Az 1893. és 1892. évben született makói illetőségű népfelkelők 1914. évi október 14. Az 1894., 1893. és 1892. évben született vidéki illetőségű népfelkelők 1914. évi október 15. A népfelkelési bemutató szemle minden nap reggel 8 órakor kezdődik.

A népfelkelési szemlére felhívottak a vasuton ingyen utaznak s népfelkelési igazolványi lapjuk, melyet az elindulás előtt kézhez kapnak, az állomási pénztárnál lebélyegeztetendők e végből a felhívott népfelkelők azon napon, melyre felhívottak reggeli 6 óra előtt az Acsev. makói állomásán megjelenni kötelesek.

A szemlén mindenki megmozakodva és tisztá alsóruhában tartozik megjelenni.

A népfelkelési fegyveres szolgálat a alkalmasnak talált népfelkelésre kötelezettek 1914. évi október hó 26-án tartoznak ahhoz a hadiigézési kerületi vagy honvédelegésztő parancsnoksághoz bevonulni, amely parancsnokság a népfelkelési igazolványi lapjukban feltüntetve van.

Az alkalmasnak talált népfelkelési kötelezettek a kiképzési időszak alatt saját ruházatukat fogják használni és e célból bevonulásuk alkalmával meleg alsó- és felsőruházatot (kötött ujjas mellényt és kötött alsónadrágot, felső posztó kabátot, nadrágot, esetleg télikabátot), jó erős lábbelit és takarót magukkal hozzanak.

A teljes ruházat haeználatáért naponta 30 fillér térítést fognak kapni.

A tényleges szolgálatra leendő bevonulások alkalmával két napi élelmet tartoznak magukkal vinni.

Azok a népfelkelésre kötelezettek, akik valamely bevett vagy elismert vallásfelekezet papjaitól, vagy akiknek vezetett tanulmányaik alapján a véderől szóló törvény 21. § értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre igényük van, ezt a minőségüket a bemutató szemlén annak az intézetnek a bizonyítványával kötelesek igazolni, ahol tanulmányaikat végezték, illetőleg végzik.

Eppen így alkalmaztatásukat igazolni kötelesek előjáró hatóságuk, igazgatóságuk, illetve munkasoziat parancsnokságuk által azok a népfelkelésre kötelezettek is, akik:

a) a pénzügyorsénél, b) az állami erdészeti és közletpoknál vannak alkalmazva, továbbá akik c) vasutaknál, posta- és távirdehivataloknál, hajózási vállalatoknál állandóan forgalmi szolgálatot teljesítenek, vagy az ezekhez tartozó gyárakban és műhelyekben tartós alkalmazásban vannak, végül azok, akik d) közszolgálat munkasoziatához tartoznak.

Aki a bemutató szemlén meg nem jelenik, vagy a behívási parancsnak nem tesz eleget, azt karhatalommal elővezetik és a törvény teljes szigorával büntetik.



**3 ELLENSÉG**

VARJU,

EGÉR,

ÜSZÖK

kártevéssei ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos, a külföldön 8 év óta bevált kitünő védőszer

**CORBIN**

alkalmazásával. — Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csirázását! Egyszerű alkalmazás! Olesó! Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répmag, árpa, kender, konyhavetemény stb. csávázásánál. Csak egyszer próbálja meg saját érdekében!

Igea érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld

**Dr. Keleti és Murányi**  
vegyszeti gyára

U J P E S T,

valamint a főelárusító:

**Ehrenfeld és Spitz**

M a k ó.



**MAKÓI URÁNIA SZÍNHÁZ**

Vasárnap, 1914. évi október hó 4-én, délután fél 5 és este fél 9 órai kezdettel szenzációs műsoru előadás tartatik:

**Egy anya tragédiája**  
3 felv. dráma.

**Luczia**  
természetes.

**Friss nyomon érve**  
komikus.

**A harapás**  
dráma.

**Berta bálványképe**  
komikus.

Tisztelettel Az igazgatóság.

**REGÉNY.**

Egy világváros rejtelméi.

(619)

84. fejezet.

Az öltöző homályában.

Ezzel letette a cukorkákkal telt stancilít Márta elé a pipere asztalra.

Márta néma főhajléssal köszönte meg a cukorkákat.

- Ah, kisasszony, kegyed ma ismét elragadóan szép! Tudja milyen? Olyan, mint a Rafael Madonnája a Szent Péter templomában. Láttá már? ... Még nem? ... Nézzen a tükörbe és ismerni fogja azt a gyönyörű Madonnát ...

- Herceg ur elbizakodottá tesz, felelte Márta színielt jó kedvvel és csak azért, hogy éppen mondjon valamit.

- Való igazat beszélék, Márta. De nem is lehet másképpen, hiszen még maga nagyon fiatal a fiataiság magában véve gyönyörűség. Nos nem túl ide mellem?

- Szivesen, herceg ur, viszont Márta és ledli a pamlagra a herceg mellé.

A herceg kezébe vette Márta piciny kacóját és nagy gyönyörűséggel kezdte azt simogatni.

Az öreg herceg buzavirágkék nagy szeméi felragyogtak, nedves fény öntötte el mind a két szemét, homlokán és halántékán kidagadtak az erek.

- Ez a kéz, ez a parányi kis kéz, rebegte a herceg, engem nagyon, de nagyon boldoggá tehetne ... Igaz ugyan, hogy nem

valyok fiatal, de azért eldélgel-ném egy, mint sok huszonöt esztendősi fiatalember. Gondolja meg, Márta ... Adja nekem ezt a kis kacsót ... Most éppen negyedszer kérem ... negyedszer, Márta, pedig engem Morello hercegnek, Róma nábobjának hívnak!

- Kedves herceg ur, felelte Márta szeméit a földre szegezve, én még nem tudom mi a szerelem. Hosszu ruhám még nem is volt, a gyermekévekből még ki sem kerültem ... Csak hallom és gondolom, hogy a feleségnek szeretni kell a férjét. Szeretni? Sőt, hajtott Márta. Eddig a mamám és a papán kívül csak az istent, meg a Misi bátyámat szerettem ...

Ez egyszerű és igaz szívből fakadt gyermekes szavak még jobban izgatták a herceget.

Pietro a függöny mögött minden szót hallott s majd kibújt a bőrből mérgezően, hogy Márta a herceggel szemben olyan hidegen és közömbösen viselkedett.

A herceg folytatta: - Gyermekleányból lesz a menyasszonynak való. Boldogult feleségemet is tizenhat éves korában vezettem oltárhoz, szerettem őt nagyon, de mostani szerelmemet hasonlítani sem lehet ahhoz. Nevezem ki, gyermekem, de bevalom, néha azt gondolom, hogy komédiásnak leszek én is, csak hogy közelében lehessenek. Jól tudom, hogy ezt nem lehetem meg, de agyamban fel fel villan ez a gondolat, ami a legnagyobb bizonyossága ama lelkiállapotnak, melybe ismerettségünk óta jutottam.

- Azt mondanám a herceg urnak, utazzék el.

(Folyt. köv.)

**Legjobb asztali- és gyógyborok**

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

**Hirdetmény.**

Soványban lévő mintegy 1800 □ öri írtás alatt lévő szőlő földem vetemény vagy gabona alá, továbbá a kortyogóban lévő faj szőlővel és faj gyümölcsfákkal beültetett mintegy 2100 □ öri földem feles művelés alá bérbe adatik 1914. év november hó 1-től, 1915. évi október hó 31-ig.

Róthy Károly ügyvéd.

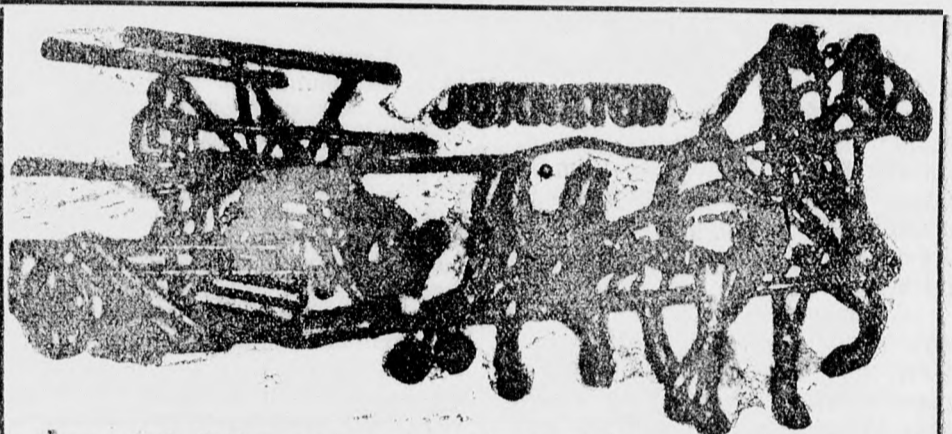
**Szép cukor-paradicsom**

naponta friss szedés kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

**Herés árpa száma, polyva** kazalonként és ölenként eladó közel a városban

**IRITZ MIKSÁNÁL.**

**Friss must** kapható: Iritz Sámuel özv. cégnél.



**Értesítés!** Van szerencsém a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy Szt. János-tér 20. sz. a. (saját házamban) **gazdasági gépraktáramban** a legújabb modellű **JOHNSTON** kéveköltős aratógépek már megérkeztek és azokat a legolcsóbb árban bocsájtom nagybecsű vevőim rendelkezésére.

**Johnston-féle** aratógépek Makón és környékén több mint 300 gazdánál működnek, azok legnagyobb megelégedésére, ami fényes bizonyítéka az aratógépek kifogástalan voltának, agyszintén már megérkeztek a legújabb négyzetes kukorica ültetők is. - Ugy az aratógépek, mint a kukorica ültető gépek állandóan teljesen felszerelve vannak raktáron. Fontos még az, hogy aratógépek részei nálam egész éven át kaphatók. A legsürgősebb munkaidőben sem történik az aratásnál fennakadás. - Raktáron tartok kitűnő Sisal-féle kéveköltő zsinógot, elsőrendű gépolaját, Bacher-féle cskéket amerikai tüköracél kormánynyal, Imperátor műtrágya és magvető gépeket, saját találmányu vessző utánzatú vaspálcás boronákat, répa és szecskavágókat. - Egyáltalán bátorodom a t. gazdaközönség figyelmét felhívni a legmodernebb gépekkel és szerszámokkal felszerelt gépjávitó műhelyemre, ahol mindennemű javításokat a legszakoszerűbben, jutányos áron készítek autogén hegesztő géppel a legkomplicáltabb munkákat végzem. - Vizvezeték és fürdők teljes berendezését jutányos áron vállalom. - Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

**LIPTÁK BÉLA** mezőgazdasági gépraktára és javító műhelye Makó, Szent János-tér 20. ujszám. Saját készítésű szabadalmazott hagymakapak állandóan raktáron. Részletfizetési kedvezmények. Telefon szám 126.

**Kiadó hagymaföld** (zöldség, gabona és lucernának Iritz Miksánál.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség tudomására hozni, hogy a jéggyártást és kihordást már megkezdtük és **kristálytisza műjég** malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi tisztvisleteinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 6. fill., ezen fölül mennyiségénél 4fill.

**Enni való vöröshagyma.**

Melyik még volna hajlandó a most következő idény alatt rendes ár mellett a müncheni nagy árucarnok részére enni való vöröshagymát szállítani. Ajánlatok 9 K. 1627 Daube et Co. München küldendők.

**A dái ugaron a csörgő tövében 10 köblös ugarföld**

tanya épülettel együtt gabona vagy hagyma alá hasonlító kiadó, vagy örökáron eladó, továbbá egy és fél köblös, valamint 2 és fél köblös ugar a királyhegyesi utra véggel szinte hasonlító kiadó, vagy örökáron eladó. Értekezni lehet Báró Erdélyi-utca (Nagy Orosz-utca) 15. szám alatt

Sárkány Imrével.

**AKI** gyomorban szenved, szédülést, rossz illétet, hányási ingert érez, étvágyhiány, görcsökben szenved,

az tegyen kísérletet a Kárpáti-féle **„NOVICUM“** gyomorcsappokkal.

Sok ezer köszönőlevél tanuskodik a Novicum háziszser áldásos hatásáról

Egy hálalevelet közlünk, hogy mindenki rögtön láthassa, mi a **NOVICUM HÁZISZER CSODAEREJE.**



**ORVOSI SZAKVÉLEMÉNY.**

A Kárpáti-féle Novicum-mal behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszser nemcsak a gyomor különféle bajai ellen használható jó sikerrel, hanem összetételénél fogva a vese működést is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti.

kovácsnán, 1909. aug. 8.

Dr. Zentay Dávid, járás orvos.

**Tisztelt Uram!**

9 évig fájt a gyomrom minden orvosságot megpró, báltam, egy sem segített. **Mig egyszer az Ön Novicum gyomorcsappjeit meg próbálva, éreztem a jó hatását és azóta nem fáj a gyomrom, hála a jó istennek és köszönet Önnek.**

Most ismét kérek 6 üveg 2 koronás.

**Mégegyszer fogadja há lámat a jó Novicumért.**

Szeged, 1911. augusztus 24-én.

Tisztelője  
Siha József,  
hentes, Dobó-u. 37.

A **NOVICUM** háziszser kapható gyógyszerárakban 2 koronás 1 kor. 20 f. és 60 f. üvegekben **Jó hatásért szavatol és ahol raktáron nem volna, oda 3 nagy, 5 közép v. 10 kis üveg-gel 6 k 22 fillért BÉRMENYVE szállít az egyedüli készítő:**

**Kárpáti József**  
Árkos-Sepsiszentgyörgy,  
Kálvin-tér 6/a. sz.

Makón kapható:  
Popper Gyula drogériájában

Budapestben kapható:  
Szabados Ödön „Hunnia”  
gyógyszertárában, Erzsébet-körút 56. sz.